

หลักสูตร เกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืน
จำนวน5..... ชั่วโมง
การเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอท่าตะเกียบ
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา

หลักสูตร เกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืน จำนวน 5 ชั่วโมง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอท่าตะเกียบ

□ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต □ การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

▣ การเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง □ ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารด้านอาชีพ

ความเป็นมา

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 มาตรา 5 การส่งเสริมการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ภูมิใจและตระหนักในความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รู้จักความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ใฝ่เรียนรู้ มีความรอบรู้ รอบคอบระมัดระวัง มีคุณธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ความเป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างผาสุก กับเพื่อให้บุคคลมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก และมีโอกาสพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะของตนให้สูงขึ้นหรือปรับเปลี่ยนทักษะของตนตามความถนัดหรือความจำเป็น

จากสภาพปัญหาของคนในชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน และชุมชนในชนบทให้แพร่หลายมากขึ้น เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง บ้านเกาะลอย” เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ได้ชื่อว่า มีจุดเด่นเรื่องความพอเพียง ชาวบ้านมีความรักใคร่สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้ออาทรและร่วมกันทำกิจกรรมของชุมชนอย่างพร้อมเพรียง เรียกว่า เป็นการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถึงแม้จะมีความอุดมสมบูรณ์แต่ก็ไม่ได้สะดวกสบายไปเสียทั้งหมด แต่ชาวบ้านก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขตามที่ที่หามาได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง แต่ขาดการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ บ้านเกาะลอยรู้จักแสวงหาความรู้และถอดบทเรียนเพื่อการขยายผล ว่ากันว่า การที่ชุมชนใดจะยืนอยู่ได้อย่างมั่นคงระบบเกษตรกรรมยั่งยืน (Sustainable Agriculture) หรือ ระบบเกษตรกรรมทางเลือก (Alternative Agriculture) หรือ ระบบเกษตรกรรมถาวร (Permanent Agriculture หรือ Permaculture) ล้วนเป็นระบบเกษตรกรรมที่มีหลักการใหญ่ๆ คล้ายคลึงกัน มีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายของแนวทางเกษตรกรรมทางเลือก-เกษตรกรรมยั่งยืนไว้มากมาย แต่ส่วนใหญ่จะใกล้เคียงกัน โดยให้ความสำคัญกับสมดุลของระบบนิเวศ ผลผลิต คุณภาพที่ดี และเพียงพอต่อเกษตรกรและผู้บริโภค การพึ่งพาตนเอง รวมทั้งการให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่น หลักการสำคัญที่สุดที่มีร่วมกันของเกษตรกรรมทางเลือก-เกษตรกรรมยั่งยืน ทางเลือกที่เกษตรกรคือการทำ โคก-หนอง-นา คือ การจัดการพื้นที่ซึ่งเหมาะกับพื้นที่การเกษตร ซึ่งเป็นผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่ เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่อยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่นั้นๆ โคก-หนอง-นา โมเดล เป็นการที่ธรรมชาติจัดการตัวมันเองโดยมี มนุษย์เป็นส่วนส่งเสริมให้มันสำเร็จเร็วขึ้น อย่างเป็นระบบ โคก-หนอง-นา โมเดล ซึ่งเป็นแนวทางทำเกษตรอินทรีย์และการสร้างชีวิตที่ยั่งยืน แนวคิดที่ว่านี้ การทำเกษตรระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อนำไปสู่การมีอยู่ มีกิน และปลดหนี้สิน

การกำหนดเนื้อหาและชั่วโมงในการเรียนหลักสูตรจะประกอบไปด้วยจำนวนชั่วโมงของเนื้อหาความรู้และการปฏิบัติเมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตรแล้วสามารถนำความรู้และทักษะไปพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นวางแผนการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืนเพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ให้ประชาชนนำความรู้และทักษะไปใช้ในการฝึกปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรู้และทักษะการวางแผนการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืน
2. มีความรู้และสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการฝึกปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. มีพัฒนาอาชีพเกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มเป้าหมาย

- เกษตรกร

ระยะเวลา

จำนวน	5	ชั่วโมง
ภาคทฤษฎี	3	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	2	ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

1. การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืน จำนวน 30 นาที
2. การพัฒนาอาชีพเกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 นาที
3. ระบบการทำ “โคก หนอง นา โมเดล” จำนวน 1 ชั่วโมง
4. ฝึกการออกแบบพื้นที่ในการทำ “โคก หนอง นา โมเดล” และฝึกการทำปุ๋ยหมักไม่กลับกลอง จำนวน 1 ชั่วโมง
5. ศึกษาดูงานในชุมชนและการลงมือปฏิบัติทำโคก หนอง นา โมเดล” จำนวน 2 ชั่วโมง

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. การบรรยาย
2. การสาธิต
3. การฝึกปฏิบัติจริง
4. ศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
5. ศึกษาจากเอกสารสิ่งพิมพ์ / ใบความรู้ / CVD DVD
6. ศึกษาจากผู้รู้ และวิทยากร

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสาร / ใบความรู้ / VCD DVD
2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน / วิทยากร

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร 20
2. การประเมินทักษะในการปฏิบัติ 40
3. การประเมินผลคุณภาพของผลงานผลการปฏิบัติ 40

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. ผลการประเมิน ได้ผ่าน

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร

ตารางกำหนดการหลักสูตร การทำการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืน ในการจัดการเรียนรู้(จำนวน 5 ชั่วโมง)

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่“โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความ ยั่งยืน	เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมี ความรู้และวางแผนการทำการ ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ ความยั่งยืน เพื่อพัฒนาอาชีพ เกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1.การทำการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืน 2.ความหมายและความสำคัญในการทำ โคก หนอง นา โมเดล” สู่ความยั่งยืน	1. การบรรยาย	30 นาที	
เรื่องที่ 2. การพัฒนา อาชีพเกษตรอย่าง ยั่งยืนตามหลักตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำ ความรู้และทักษะไปใช้ในการฝึก ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	การพัฒนาอาชีพเกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1. การบรรยาย	30 นาที	

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
เรื่องที่ 3 ระบบการทำ “โคก หนอง นา โมเดล”	เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ เรียนรู้การทำ “โคก หนอง นา โมเดล”	1.ระบบการจัดการพื้นที่ตามภูมิประเทศ 2.การจัดระบบพื้นที่ โคก: พื้นที่สูง “ป่า 3อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง” ตามแนวทางพระราชดำริ 3.หนอง: หนองน้ำหรือแหล่งน้ำ หลุมขนมครก “คลองไส้ไก่” ฝายทดน้ำ 4.การทำนา ด้วยการทำเกษตรอินทรีย์ยั่งยืน	1. การสาธิต 2. การฝึกปฏิบัติจริง 3. ศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	1 ชั่วโมง	
เรื่องที่ 4 ฝึกการออกแบบ พื้นที่ในการทำ“โคก หนอง นา โมเดลและ ฝึกการทำปุ๋ยหมักไม่ กลับกลอง	1.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึก การออกแบบพื้นที่ในการทำ “โคก หนอง นา โมเดล 2.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมี ความรู้ความสามารถและมี ทักษะการออกแบบ“โคก หนอง นา ในพื้นที่ได้ 3.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมี ความรู้การทำปุ๋ยหมักไม่กลับ กลอง	ฝึกการออกแบบพื้นที่ในการทำ“โคก หนอง นา โมเดลและและฝึกการทำปุ๋ยหมักไม่กลับกลอง	1. การสาธิต 2. การฝึกปฏิบัติจริง 3. ศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ในชุมชน		1 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
เรื่องที่ 5 ศึกษาดูงานในชุมชนและการลงมือปฏิบัติทำโคกหนองนา โมเดล	1.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ในการทำโคก หนอง นา โมเดล จากภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ 2.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความสามารถและมีทักษะทำ“โคก หนอง นา ได้	ศึกษาดูงานในชุมชนและการลงมือปฏิบัติทำโคก หนอง นา โมเดล	1. การสาธิต 2. การฝึกปฏิบัติจริง 3. ศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ในชุมชน		2 ชั่วโมง

ผู้รับผิดชอบโครงการ

(นายสงวน มุลวงศ์)
ครู กศน.ตำบล

ผู้อนุมัติหลักสูตร

(นางสาววิไลรัตน์ ศรีรุ่ง)
ครู

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอท่าตะเกรา
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอท่าตะเกรา